

Hz. Ömer, haksızlık karşısında çok hiddetli olduğu gibi, adâletin yerine getirilmesinde de o kadar şefkâtli idi. Bu yüzden adâleti ile meşhûr olmuştur.

Bir gün at satın almak istedi. Atı tecrübe etmek niyetiyle biniciye verdi. Ata binen kimse, koştururken, at tökezleyip kazâya uğradı. Hz. Ömer atı satıcısına geri vermek istediğinde, satıcı almadı. Sonunda durum, Kâdî Şüreyh hazretlerine intikal etti. Kâdî sordu:

- At, sahibinin izniyle mi koşturuldu?

Hz. Ömer dedi ki:

- Hayır, ben denemek için koşturdum.

Atı almak macbûriyetindesiniz

Bunun üzerine, kâdî şu hükmü verdi:

- Şâyet at sahibinin rızâsı ile tecrübe edilseydi, sahibine iâde edilebilirdi. Fakat, siz sahibinden izin almadığınız için geri veremezsiniz, atı almak mecbûriyetindesiniz.

Hz. Ömer;

- Hak ve adâlet husûsunda boynumuz kıldan incedir, deyip atın bedelini verdi.

Hz. Ömer, sonu pişmanlık olan iş yapmazdı.

Onun zamanında, Müslümanlar İslamiyeti İran içlerine kadar yaydılar. İranlı meşhur kumandan Hürmizân, teslim olmamak için çok direndi, fakat hayatının tehlikeye girdiğini görünce teslim oldu. Hz. Ömer, huzuruna çıkartılan Hürmizân'a sordu:

- Bize söyleyeceğin bir şey var mıdır?

- Var! Fakat önce ölecek miyim, kalacak mıyım bunu bilmem lâzımdır.

- Konuş, sana zarar gelmeyecektir.

- Ey büyük halîfe, önceleri biz İranlılar siz Arapları öldürüyor, zorla mallarınızı ellerinizden alıyorduk. Ne zaman ki, Allah size peygamber gönderdi. Ondan sonra bizim üstünlüğümüz sona erdi. Siz aziz, biz zelil olduk.

Hz. Ömer, Enes bin Malik'e sordu:

- Ne yapalım bunu?

- Öldürmeyelim! Çünkü arkasında büyük bir kalabalık vardır. Belki onlar, ileride Müslüman olabilirler.

- Fakat o, Resulullahın kıymetli arkadaşlarını şehid etti. Onu sağ bırakmamız uygun olur mu?

- Yâ Ömer bunu öldürmememiz lâzımdır. Çünkü, "Konuş sana benden zarar gelmez" diye söz de vermiştin.

Hz. Ömer, kim tarafından söylenirse söylensin, doğru sözü hemen kabul ederdi. Enes bin Malik hazretlerinin bu sözleri üzerine, onu öldürmekten vazgeçti. Birçok sahabenin şehid olmasına sebep Hürmizân'ın hayatını bağışladı.

Bir müddet sonra da, Hürmizân Müslüman oldu. Ayrıca onun vesilesi ile birçok kimse imana geldi. Hz. Ömer eski can düşmanını bile maaşa bağladı. Çünkü adalet bunu gerektiriyordu. Adalet, şahsî fikrin, hissiyatın üzerinde idi.

Hz. Ömer Şam'ı ziyaret ettiğinde, ordusunun kumandanı Ebû Ubeyde bin Cerrâh hazretleri büyük bir kalabalıkla karşıladı.

Hz. Ömer ile kölesi beraberlerindeki tek deveye nöbetleşe biniyorlardı. Şehre girişte, sıra köleye gelince, Halîfe devesinden indi. Yerine kölesini bindirdi. Devenin yularından tuttu. Ayakkabılarını çıkarıp dereden geçti. Uzaktan bakan; deveye binmiş köleyi halîfe, devenin yularını çeken Hz. Ömer'i de köle zannederdi. Bunu gören Ebû Ubeyde bin Cerrâh dedi ki:

- Efendim, bütün Şamlılar, bilhassa Rumlar, Müslümanların halîfesini görmek için toplandılar. Size bakıyorlar. Bu yaptığınızı nasıl îzâh edebilirsiniz? Sizi köle zannedecekler, küçümseyecekler. Hz. Ömer buyurdu ki:

- “Yâ Ebâ Ubeyde! Senin bu sözünü işitenler, insanın şerefini, vâsıtaya binerek gitmekte ve süslü elbise giymekte sanacaklar. Biz daha önce zelîl ve hakîr bir kavimdik. Allahü teâlâ, bizleri Müslümanlıkla şereflendirdi. Bundan başka şeref ararsak, Allahü teâlâ bizi zelîl eder, her şeyden aşağı eder.” Bu şekilde şehre girdiler. Gerçekten bu hareketi, onun şerefini küçültmedi, aksine büyüttü. Biz bile 1400 sene sonra, burada, örnek bir hareket diye anlatıyoruz. Eğer tersi olsaydı, o zaman orada unutulup gidecekti.

Halîfe Hz. Ömer, Şam'a gidiyordu. Şam'da vebâ hastalığı olduğu işitildi. Yanında bulunanların bazısı;

- Şam'a girmiyelim, dedi. Bir kısmı da;

- Allahü teâlânın kaderinden kaçmayalım, dedi. Halîfe de buyurdu ki:

- Allahü teâlânın kaderinden, yine O'nun kaderine kaçalım, şehre girmeyelim. Birinizin bir çayırı ile bir çıplak kayalığı olsa, sürüsünü hangisine gönderirse, Allahü teâlânın takdîri ile göndermiş olur. Sonra Abdurrahmân bin Avf hazretlerini çağırıp sordu:

- Sen ne dersin?

- Resûlullahtan işittim. “Vebâ olan yere girmeyiniz ve vebâ olan bir yerden, başka yerlere gitmeyiniz, oradan kaçmayınız!” buyurmuştu. Halîfe de;

- Elhamdülillah, benim sözüm, hadîs-i şerîfe uygun oldu, deyip, Şam'a girmediler.

Böylece dünya tarihinde ilk defa karantina uygulaması gerçekleştirilmiş oldu. Vebâ bulunan yerden dışarı çıkmamanın yasak edilmesine sebep, sağlam olanlar çıkınca, hastalara bakacak kimse kalmaz, toptan helâk olurlar. Vebâlı yerde, kirli hava yani mikroplu hava, vebâ basilleri, herkesin içine yerleşince, kaçanlar, hastalıktan kurtulamaz ve hastalığı başka yerlere götürmüş, bulaştırmış olurlar.

Hz. Ömer, devlet başkanı seçildiğinde, Hz. Ebû Bekir'e tayin edilen maaş kadar ücret alıyordu. Bu şekilde bir müddet devam edildi. Daha sonra, Hz. Ömer, geçim sıkıntısına düştü.

Bu durumu gören, Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden bazıları toplanıp, bu durumu görüştüler. Zübeyr bin Avvâm hazretleri şöyle bir teklifte bulundu:

- Kendisine söyleyerek maaşını artıralım. Toplantıda bulunan Hz. Ali buyurdu ki:
- Bu teklifi kabul edeceğimi zannetmiyorum. İnşâallah kabul eder. Gidip teklifi bildirelim.

Bu arada, Hz. Osman söz alıp buyurdu ki:

- Ömer'in hak ve adâlette ne kadar tavizsiz olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu teklifimizi bizzat kendimiz değil, kendisini kıramayacağı birine söyletelim. Bunu, kızı Hafsa'ya anlatalım, o teklif etsin! Hz. Osman

in bu teklifi uygun görülerek, beraberce Hz. Hafsa

validemizin

huzuruna vardılar. Aralarındaki konuşmaları anlattılar. İsim vermeden, yapılan teklifleri Hz. Ömer

e bildirmesini istediler. Hz. Hafsa babasının yanına varıp dedi ki:

- Eshâbdan bazıları, senin maaşını az bulmuşlar. Bunun için maaşını artırmayı teklif ediyorlar.

Hz. Ömer, bu teklife celâllenip sordu:

- Kimdir onlar?

- Fikrini öğrenmeden kim olduklarını söylemem.

- Eğer kim olduklarını öğrenseydim, onlara gereken cezayı verirdim. Allahü teâlâyâ dua etsinler ki, arada sen varsın. Sonra kızı Hz. Hafsa'ya sordu:

- Sen Resulullahın evinde iken, Allahın Resûlünün giydiği en kıymetli elbise neydi?

- İki tane renkli elbisesi vardı. Elçileri onlarla karşılar, cuma hutbelerini bunlarla okurdu.

- Peki yediği en iyi yemek neydi?

- Yediğimiz ekmek, arpa ekmeği idi.

- Senin yanında kaldığı zamanlar, yerde yaygı olarak kullandığınız en geniş, en rahat yaygı neydi?

- Kaba kumaştan yapılmış bir örtümüz vardı. Yazın dörde katlar, altımıza yayardık. Kış gelince de, yarısını altımıza yayar, yarısını da üstümüze örterdik. Daha sonra Hz. Ömer buyurdu ki:

- Yâ Hafsa, benim tarafımdan, seni gönderenlere söyle! Resûlullah efendimiz kendisine yetecek miktarını tespit eder, fazlasını ihtiyaç sahiplerine verirdi. Kalanı ile yetinirdi. Vallahi ben de kendime yetecek olanını tespit ettim. Artanını ihtiyaç sahiplerine vereceğim. Ve bununla yetineceğim.

Resûlullah efendimiz, ben ve Hiz. Ebû Bekir, bir yol takip eden üç kişi gibiyiz. Onlardan ilki nasibini aldı ve yolun sonuna vardı. Diğeri de aynı yolu takip etti ve O'na kavuştu. Sonra üçüncüsü(yani kendisi) yola koyuldu. Eğer O da öncekilerin takip ettiğı yolu takip eder, onlar gibi yaşarsa, onlara kavuşur ve onlarla beraber olur. Eğer öncekilerin yolunu takip etmezse, başka yoldan giderse, onlarla buluşamaz.

Halîfe Hiz. Ömer zamanında, bir ticâret kervanı gelip, gece Medine'nin dışına konakladı. Yorgunluktan hemen uyudular. Bu sırada, herkes uyurken, Halîfe Hiz. Ömer, şehri dolaşıyordu. Dolaşma esnasında bunları gördü.

Hiz. Ömer, Abdurrahmân bin Avf'ın evine gelip, yatağından kaldırarak buyurdu ki:

- Bu gece bir kervan gelmiş. Hepsi kâfirdir. Fakat bize sığınmışlar. Eşyaları çoktur ve kıymetlidir. Yabancıların, yolcuların bunları soymasından korkuyorum. Gel, bunları koruyalım. Abdurrahmân bir Avf cevap verdi:

- Çok iyi olur, çok güzel düşünmüşsün, hemen geliyorum.

Sabaha kadar nöbetleşe, bu kervanı beklediler. Sabah namazında mescide gittiler. Kervanda bulunan bir genç, o sırada uyanmıştı. Bunları takip edip, arkalarından gitti. Soruşturup, kendilerine bekçilik eden şahsın Halife Hz. Ömer ile arkadaşı olduğunu öğrendi. Gelip, arkadaşlarına şöyle anlattı:

- Arkadaşlar! Sabaha kadar iki Müslüman'ın bizi bekleyip, eşyalarımızın çalınmasına mâni olduğundan haberiniz var mı?

- Müslümanların başka işi yok da, bizi mi koruyacaklar? Üstelik bizim Hıristiyan olduğumuzu biliyorlar.

- Hem de kim korudu biliyor musunuz?

- Kimmiş?

- Müslümanların Halîfesi Ömer.

- Sen yanlış görmüşsündür. Halifenin, gecenin bu vaktinde burada işi ne? O sarayında kuş tüyü yatağında yatıyordur.

- Sizin gibi önce ben de inanamadım.

- Sonra nasıl inandın?

- Sabah olup ortalık aydınlanınca, buradan ayrıldılar. Ben de merak edip arkalarından gittim. Câmîye girdiler. Yolda karşılaştığım birisine, “Bu kim” diye sordum. “Halîfemiz Ömer” diye cevap verdi.

Bu konuşmaları dikkatle dinleyen kabile halkı, derin bir sessizliğe büründü. Kimsenin konuşacak, birşey söyleyecek hâli kalmamıştı. Uzun süren bir sessizlikten sonra, içlerinden biri sessizliği bozdu:

- Daha ne duruyoruz? Bu hâl İslâmiyet’in gerçek din olduğuna delil olarak yetmez mi? Diğerleri de bu söze katıldılar. Roma ve İran ordularını perişan eden, adaleti ile meşhûr yüce Halîfenin, bu merhamet ve şefkatini görerek, İslâmiyetin hak din olduğunu anladılar ve seve seve hepsi Müslüman oldular.